

дозволяє зробити висновки, що зміст навчання і методичний підхід доступний для засвоєння учнями і може бути рекомендованим для практичного застосування.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Гушулей Й.М., Гавришук І.В. Виробничо-графічні ситуації у навчальному процесі профтехучилищ: Методичні рекомендації. – Тернопіль, 2013. – 51 с.
2. Сидоренко В.К. Технічне креслення. – Л.: Оріяна – Нова, 2000. 215 с.
3. Техническое черчение. [Годик Е.И., Лысянский В.М., Михайленко В.Е., Пономарев А.М.] - [5-е изд., перераб. и доп.] - Киев: Вища школа, 1983. - 440 с.

Петрук А.

Науковий керівник – доц. Бочар І.Й.

РОЛЬ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ УЧНІВ З ТЕХНІЧНОГО КРЕСЛЕННЯ В НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ УЧИЛИЩА

Вимоги суспільства щодо підготовки робітничих кадрів визначаються сучасним рівнем розвитку висококомунікованого та автоматизованого виробництва, впровадженням у більшість виробничих процесів високих технологій із відповідним інформаційним забезпеченням, функціональним суміщенням та інтеграцією багатьох споріднених професій. Кваліфікований робітник нині повинен мати широкий світогляд з обраної галузі професійної діяльності, що забезпечить його виробничу мобільність, ефективність діяльності та високий рівень соціальної адаптації.

Одною з вимог суспільства до сучасної професійно-технічної освіти є формування особистості, яка вміла б самостійно творчо вирішувати наукові, виробничі, суспільні завдання, критично мислити, виробляти і відстоювати свою точку зору, свої переконання, систематично і безупинно поповнювати й оновлювати свої знання шляхом самоосвіти, удосконалювати вміння, творчо застосовувати їх у дійсності. Ефективне використання самостійної роботи дозволяє вирішувати великий ряд перелічених вище завдань.

Здатність людини до графічної діяльності є одним із показників її розумового розвитку. А по тому, наскільки готова людина до розв'язування просторової задачі графічними методами, можна визначити ступінь її загальної і політехнічної освіченості. Тому графічна підготовка повинна стати невід'ємним елементом професійно-технічної підготовки.

Проаналізувавши літературні джерела ми виявили, що над проблемою графічної підготовки учнів в Україні активно працювали В.М. Буринський, А.П. Верхола, О.М. Джемжула, М.М. Козяр, В.В. Моштук, Г.О. Райковська, В.К. Сидоренко, Д.О. Тхоржевський, В.І. Чепок, З.М. Шаповал, Н.П. Щетина, М.Ф. Юсупова та ін. Однак, на даний час потребує уваги питання, що стосується організації самостійної роботи учнів з технічного креслення в навчальному процесі професійно-технічного училища.

Вищезазвані міркування зумовили вибір теми статті.

Мета статті – розкрити роль самостійної роботи учнів з технічного креслення в навчальному процесі училища.

Самостійна робота учнів є одним з компонентів навчального процесу, а тому, як і всі складові його, являє собою систему організаційних і дидактичних заходів, спрямованих на підготовку за напрямками і спеціальностями фахівців відповідних освітніх та освітньо-кваліфікаційних рівнів.

Традиційно самостійна робота учнів проводиться за такими формами [3]:

- індивідуальні (реферативні повідомлення, курсове, дипломне проектування, самостійна науково-дослідницька робота, індивідуальні консультації, олімпіади тощо);
- групові (проектне та проблемне навчання, навчання у співпраці, ігрове проектування, групові консультації, факультативні заняття, заняття в гуртках);
- масові (проектне навчання, програмоване навчання).

Організаційними ознаками самостійної роботи є 2:

- наявність завдань для самостійної роботи;
- надання спеціального часу для їх виконання; планування методів, засобів і форм самостійної роботи;

здійснення учнями навчальної діяльності (колективної чи індивідуальної), їхня активність при цьому;

- самоконтроль і поточний контроль;
- управління цією роботою з боку викладача;
- наявність очікуваних результатів.

Головним завданням організації самостійної роботи учнів є використання традиційних та інноваційних форм і методів навчання, які б, доповнюючи один одного, становили єдину систему, яку можна адаптувати до особливостей навчального процесу в конкретному навчальному закладі з метою оптимізації навчання та підготовки висококваліфікованих фахівців.

Усі види самостійної роботи, застосовувані в навчальному процесі, можна класифікувати за різними ознаками: за видом дидактичної мети, за характером навчальної діяльності учнів, за змістом, за ступенем самостійності й елементами творчості учнів і т. д.

Самостійна робота учнів при вивченні технічного креслення в професійно-технічному училищі є важливою складовою навчально-виховного процесу. Її доцільно розглядати як форму організації навчальної діяльності учнів, здійснювану під прямим або непрямим керівництвом вчителя, в ході якої учні переважно або повністю самостійно виконують різного виду завдання з метою розвитку знань, умінь, навичок та особистих якостей.

Завдання з графічної підготовки учнів полягають у необхідності сформулювати в них: уміння мислити образами, потребу в графічних знаннях та вміннях, прагнення до спілкування засобами графічних зображень тощо, що є необхідним у процесі адаптації до життя та діяльності у високотехнологічному суспільстві 1.

Графічна діяльність у процесі вивчення технічного креслення вимагає не тільки правильного «читання» заданого умовою (вихідного) зображення, але і його перетворення, тобто сприйняття зображення, утримання його в уяві і розумове видозмінення з урахуванням поставленої задачі.

Графічна діяльність учнів у процесі вивчення курсу технічного креслення передбачає розв'язування різноманітних задач, які, з одного боку, сприяють розвитку, а з другого – вимагають активної розумової діяльності в образній формі. Тобто у процесі графічної діяльності учнів просторове мислення виступає одночасно як умова і як засіб ефективного засвоєння знань і формування умінь 4.

Будь-яка організована вчителем самостійна робота учнів повинна відповідати наступним дидактичним вимогам: мати цілеспрямований характер; бути дійсно самостійною роботою і спонукати учня при її виконанні працювати напружено, при цьому на перших заняттях в учнів потрібно сформулювати найпростіші навички самостійної роботи; для самостійної роботи в більшості випадків потрібно пропонувати такі завдання, виконання яких не допускає дії за готовими рекомендаціями і шаблоном; завдання повинні викликати інтерес в учнів; самостійну роботу необхідно планомірно і систематично включати в навчальний процес; при організації самостійної роботи необхідно здійснювати розумне поєднання викладу матеріалу вчителем з самостійною роботою учнів з набуття знань, умінь і навичок; при виконанні учнями самостійних робіт будь-якого виду керівна роль повинна належати вчителю.

Основними педагогічними умовами навчання самостійному засвоєнню навчального матеріалу учнями з технічного креслення у професійно-технічному училищі є: забезпечення стійкої мети й позитивної мотивації майбутніх кваліфікованих робітників в оволодінні графічною компетентністю; організація навчального середовища на засадах гуманізації, особистісно-зорієнтованого й імітаційно-ігрового підходів, створення творчого середовища; цілеспрямоване формування компонентів графічної компетентності (графічні знання, уміння і навички, розумові здібності, критичне, образно-графічне, технічне, творче мислення); здійснення педагогічного моніторингу, який полягає в систематичному одержанні вчителем об'єктивної інформації про хід навчальної діяльності учнів; залучення учнів до активної діяльності під час виробничого навчання та виробничої практики; створення належних умов і відповідних стимулів для самостійної роботи учнів, самоосвіти й самовиховання, рефлексії; застосування інформаційних технологій у навчальному процесі 5.

Ефективність застосування самостійної роботи з технічного креслення для удосконалення графічної підготовки учнів професійно-технічного училища безпосередньо залежить від

упровадження в навчальний процес сучасних комп'ютерних графічно-інформаційних технологій і відповідних інструментальних програмних засобів – графічних редакторів, а також використання методів інтерактивного навчання, що спрямовуються на послідовне формування графічних понять і готовність учнів до застосування їх у професійній діяльності.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Ботвинников А.Д. Научные основы формирования графических знаний, умений и навыков школьников / Ботвинников А.Д., Ломов В.Ф. – М. : Педагогика, 1979. – 255 с.
2. Буряк, В. К. Самостійна робота учнів / В.К. Буряк. – М. : Просвещение, 1984. – 215 с.
3. Демченко О. Дидактична система організації самостійної роботи студентів / О. Демченко // Рідна школа. – 2006. – № 5. – С. 68-70.
4. Ломов В.Ф. Формирование графических знаний и навыков у учащихся / Ломов В.Ф. – М. : Изд. АПН РСФСР, 1959. – 272 с.
5. Сидоренко В.К. Технічне креслення: Пробний підручник для учнів професійно-технічних навчальних закладів / Сидоренко В.К. – Львів : Оріяна-Нова, 2000. – 497 с.

Прокопович Х.

Науковий керівник – доц. Бочар І.Й.

ІСТОРИЧНІ АСПЕКТИ ПОЯВИ ПОНЯТТЯ «ТВОРЧІ ЗДІБНОСТІ»

Прискорений темп науково-технічного розвитку та безперервні зміни в усіх сферах людської діяльності є характерними ознаками сучасного соціокультурного прогресу, найголовнішим досягненням якого в усі періоди розвитку вважається, саме творча особистість, адже без неї неможливий був би рух уперед. Творчість в останні десятиліття входить до множини найбільш вживаних слів фахівцями різних галузей. Але, як свідчить практика, використовується воно не завжди коректно. Очевидно, що проблема розвитку творчих здібностей не може бути розв'язана без чіткого розуміння поняття творчості.

Саме тому проблема створення умов для формування і розвитку творчих здібностей є однією з найбільш невідкладних у своєму вирішенні. Так, як потреба суспільства у всебічній творчій активності людини зростає і вимагає розробки діяльної, духовно багаті особистості, здатної творчо розв'язувати різноманітні проблеми, конструктивно працювати у динамічних умовах життя.

Актуальність цього питання цілком очевидна, адже на розвиток творчих здібностей особистості безпосередньо впливає соціальна діяльність та ситуація певного історичного періоду. Оскільки вивчення аспектів взаємозв'язку творчості та історичного часу відкриває нові можливості для аналізу сучасного стану творчих здібностей.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Проблемі формування творчої особистості присвячено значну кількість досліджень. Більшість науковців визначають творчість як системне явище, певну сукупність взаємопов'язаних елементів: творчі здібності, творчий процес, ступінь індивідуального розвитку творчих здібностей, якостей особистості, що забезпечують творчу діяльність, яку можна стимулювати і спрямовувати у певну систему.

У наш час поняття творчість є категорією цілого ряду наук: філософії, психології, педагогіки та ін. Вона визначається як діяльність людини, яка створює нові матеріальні і духовні цінності, що володіють новизною і суспільною значущістю, тобто в результаті творчості створюється щось нове, що до цього ще не існувало. Поняттю «творчість» також можна дати і ширше визначення. Філософи визначають творчість, як необхідну умову розвитку матерії, утворення її нових форм, разом з виникненням яких змінюються і самі форми творчості.

Шляхи розвитку творчих здібностей особистості знаходиться у центрі уваги багатьох сучасних педагогів і психологів (В.Алфімов, В.Андреев, Д.Богоявленська, В.Бутенко, В.Загвязинський, В.Кан-Калик, Н.Кичук, П.Кравчук, О.Кульчицька, В.Моляко, А.Лук, М.Поташник, В.Рибалка, С.Сисоева, Т.Сущенко, Н.Тализіна та ін.).

Об'єктивна потреба у всебічно розвиненій творчій особистості зумовила вибір теми моєї магістерської роботи «Творчий розвиток учнів на уроках виробничого навчання у професійно-технічних навчальних закладах».